

ZWIĄZEK
MIAST
POLSKICH

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU MIAST POLSKICH W 2016 ROKU

**WIEDZA.
PARTNERSTWO.
ROZWÓJ.**

I. ZWIĄZEK MIAST POLSKICH W 2016 ROKU

Miasta członkowskie ZMP, 31 grudnia 2016 – 294 miasta

Ludność miast członkowskich – 31 grudnia 2016 roku – 73% miejskiej ludności Polski.

II. ORGANY ZWIĄZKU

1. Zgromadzenie Ogólne – XXXVII posiedzenie, Dąbrowa Górnicza, 3-4 marca 2016 r.

XXXVII
Zgromadzenie
Ogólne Związku
Miast Polskich
odbyło się w
dniach 3 i 4 marca
2016 r. w Dąbrowie
Górniczej w Pałacu
Kultury Zagłębia
i było połączone
z przypadającym
w tym roku
jubileuszem 25-lecia
restytucji ZMP
oraz 100-leciem
praw miejskich
Dąbrowy Górniczej

- Do Dąbrowy Górniczej przyjechało ponad 350 prezydentów, burmistrzów, przewodniczących rad i radnych z miast członkowskich Związku – delegatów z miast do Zgromadzenia Ogólnego (172) i obserwatorów (138). Wśród gości znaleźli się przedstawiciele parlamentu i rządu. List od prezydenta RP Andrzeja Dudy odczytał minister w Kancelarii Prezydenta RP, Andrzej Dera.
- Podczas pierwszego dnia delegaci przyjęli sprawozdania z działalności oraz realizacji budżetu Związku za rok 2015, uzgodnili zmiany w statucie ZMP oraz budżet na rok 2016.
- Odbyły się także wybory uzupełniające do Komisji Rewizyjnej po tym, jak swoją rezygnację złożył dotychczasowy delegat do Związku z Krotoszyńska, Julian Jokś. Delegaci w głosowaniu wybrali **Krzysztofa Nuszkiewicza**, burmistrza Pułtuska.
- W oparciu o tezy programu działania Związku na obecną kadencję, ustalone w ubiegłym roku podczas posiedzenia w Poznaniu, delegaci uzgodnili w Dąbrowie Górniczej priorytety działań Związku w obecnym roku. Prezes Związku, **Zygmunt Frankiewicz** omówił najważniejsze problemy legislacyjne, które dotyczą miasta i sposoby ich ewentualnego rozwiązania.
- Jako najważniejsze kierunki działań Związku w najbliższym czasie prezes zarekomendował delegatom: utrwalenie znaczenia i aktywności Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz jej zespołów, aktywny udział przedstawicieli miast w innych gremiach, które mają wpływ na poszczególne dziedziny życia publicznego w Polsce, a także aktywną współpracę z regionalnymi organizacjami samorządowymi. Podkreślał też konieczność poszerzenia zakresu współpracy między miastami za pośrednictwem Związku, m.in. po-

przez wymianę doświadczeń w zarządzaniu i wzmożenie działań na rzecz poszerzenia zakresu współpracy miast z innymi jednostkami samorządu terytorialnego zarówno w kraju jak i zagranicą. Nowym kierunkiem miałyby być podjęcie działań na rzecz poprawy wizerunku miast i Związku oraz zwiększenie obecności spraw lokalnych w debacie publicznej.

- O najważniejszych aktualnych sprawach reprezentanci miast dyskutowali w zespołach tematycznych. Mówiono o: **finansach miast** (konsolidacji VAT), **edukacji** (likwidacji gimnazjów), **polityce społecznej** (program 500+) oraz ustawie o **rewitalizacji**.
- Wieczorem, podczas koncertu jubileuszowego z okazji 25-lecia Związku Miast Polskich, prezydent Torunia, **Michał Zaleski** na ręce prezesa ZMP, Zygmunta Frankiewicza przekazał szklanego anioła nawiązującego do herbu Torunia. Dyrektor Biura Związku, **Andrzej Porawski** został z kolei uhonorowany przez Tygodnik Wspólnota tytułem „Samorządowca 25-lecia”.
- Imprezą towarzyszącą podczas pierwszego dnia zjazdu miast była „**Kawiarenka Obywatelska**” zorganizowana przez Biuro Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej UM Dąbrowy Górniczej oraz Związek Miast Polskich. Do Kawiarenki zapraszały organizacje działające na rzecz aktywizacji obywatelskiej i poprawy jakości oraz skuteczności komunikacji władzy lokalnej z mieszkańcami. Przy kawie można było zapoznać się z dobrymi praktykami współpracy z samorządami, a także z szeregiem publikacji i narzędzi dotyczących budżetu partycypacyjnego (obywatelskiego) i konsultacji społecznych.
- Drugiego dnia spotkania samorządowców w Dąbrowie Górniczej delegaci zajęli się wnioskami zespołów tematycznych. Gościem tej części obrad była wiceminister edukacji – **Teresa Wargocka**. Delegaci z miast przyjęli wnioski zespołu ds. **rewitalizacji i polityki społecznej**, a także stanowiska – **w sprawie zmian w systemie edukacji** oraz **w sprawie konsolidacji podatku VAT w gminach**.
- Podczas Zgromadzenia Ogólnego odbyła się **uroczysta gala**, na której 25 – wybranych przez Kapitułę – miast członkowskich ZMP zostało uhonorowanych **Srebrnymi Laurami na Srebrny Jubileusz Związku**.

Srebrne Laury
na Srebrny
Jubileusz Związku
Miast Polskich,
gala podczas
Zgromadzenia
Ogólnego ZMP,
3-4 marca 2016 r.,
Dąbrowa Górnicza

Członkowie Zarządu
oraz Komisji
Rewizyjnej ZMP

2. Posiedzenia Zarządu w 2016 roku

W ubiegłym roku odbyło się 12 posiedzeń Zarządu, w następujących miastach: **Piasecznie, Poznaniu (2), Gliwicach, Malborku, Brzezinach, Wołominie, Sokołowie Podlaskim, Wrocławiu, Lublinie, Sopocie, Jaśle**. Dwukrotnie posiedzenia zostały zorganizowane przy okazji innych wydarzeń (w Poznaniu i we Wrocławiu), przy wysokiej frekwencji.

Zarząd zaopiniował ponad 100 projektów ustaw, rozporządzeń i innych przesyłanych do Biura ZMP dokumentów. Komunikaty z posiedzeń, lista zaopiniowanych dokumentów oraz ważniejsze stanowiska są na bieżąco zamieszczane na stronie internetowej Związku w Aktualnościach: (<http://miasta.pl/aktualnosci>) oraz w Strefie dla miast (<http://miasta.pl/strefa-dla-miast>).

ORGANY
ZWIĄZKU

Miasta, w których
obradował Zarząd
ZMP w 2016 roku

Posiedzenie
Zarządu ZMP
w Sokołowie
Podlaskim

3. Komisje problemowe:

Składy komisji ukształtowały się w II kwartale 2015 r. Decyzją Zarządu pracę rozpoczęło 16 komisji problemowych Związku, do której miasta zgłosiły ponad 600 osób.

W ubiegłym roku na wniosek miast Zarząd powołał Komisję Gospodarki Nieruchomościami, która swoje pierwsze posiedzenie odbyła w maju ub.r. w Radomiu. W 2016 roku Komisje zebrały się na 37 posiedzeniach w 25 miastach: **Łodzi, Tychach, Wieliczce, Mielnie, Zabrze, Katowicach, Warszawie (8), Dąbrowie Górniczej (4), Bydgoszczy (2), Ostrowie Wlkp., Radomiu (2), Braniewie, Kórniku, Opolu, Stargardzie, Polkowicach, Kielcach, Toruniu, Kędzierzynie-Koźlu, Świdnicy, Krakowie, Płocku, Grudziądzu, Lublinie, Wołominie** (patrz: załączona mapka), zwykle na ich zaproszenie. Część posiedzeń organizujemy w Warszawie ze względu na łatwy dojazd.

Miasta, w których
odbywały się
posiedzenia Komisji

Najczęściej zebrały się komisje: Transportu (5 razy), Administracji, Edukacji, Finansów, Gospodarki Mieszkaniowej i Przestrzennej, Sportu, Polityki Społecznej (po 3 razy).

Do zakresu działania komisji należy m.in.:

- opiniowanie i przygotowanie stanowisk i wniosków dot. projektów aktów prawnych,
- wymiana doświadczeń,
- analizowanie stanu danej dziedziny, m.in. na podstawie wskaźników SAS.

Stanowiska komisji są prezentowane na posiedzeniach Zarządu, który – na ich podstawie – przyjmuje niektóre stanowiska Związku.

Informacje o posiedzeniach komisji są na bieżąco umieszczane na stronie internetowej Związku w Aktualnościach (<http://miasta.pl/aktualnosci>), a ustalenia w Strefie dla miast (<http://miasta.pl/strefa-dla-miast>).

III. LOBBING LEGISLACYJNY

1. Opiniowanie projektów aktów prawnych

Projekty przygotowane przez rząd lub ministerstwa, zaopiniowane przez Zarząd Związku lub komisje, omawiane są:

- na comiesięcznych posiedzeniach plenarnych **Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego** (KWRiST), z udziałem dwóch naszych przedstawicieli;
- na posiedzeniach 10 **zespołów tematycznych KWRiST** (z udziałem reprezentantów ZMP) do spraw: międzynarodowych, systemu finansów publicznych, edukacji, kultury i sportu, ochrony zdrowia i polityki społecznej, infrastruktury, rozwoju lokalnego, polityki regionalnej i środowiska, administracji publicznej i bezpieczeństwa obywateli, obszarów wiejskich, wsi i rolnictwa, funkcjonalnych obszarów metropolitalnych i miejskich, społeczeństwa informacyjnego, ustrojowych.

Jedno z posiedzeń
Komisji Wspólnej
Rządu i Samorządu
Terytorialnego

Stanowiska wobec najważniejszych projektów będących przedmiotem prac w parlamencie są prezentowane na posiedzeniach **komisji sejmowych i senackich**, choć jest to utrudnione ze względu na doraźne zwoływanie wielu posiedzeń komisji.

2. Opiniowanie projektów rozwiązań dotyczących miast i polityki miejskiej

odbywa się także poprzez udział przedstawicieli ZMP w europejskich i krajowych instytucjach, takich jak:

- Rada Informatyzacji,
- Rada Działalności Pożytku Publicznego,

- Rada Statystyki,
- Główna Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna,
- Rada Zamówień Publicznych przy Prezesie UZP,
- Komitet ds. Umowy Partnerstwa,
- Komitety monitorujące w sektorowych i regionalnych programach operacyjnych na lata 2014-2020,
- Komitet Regionów UE,
- Rada Gmin i Regionów Europy (CEMR),
- Izba Lokalna Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE),
- Krajowa Rada Konsultacyjna ds. Osób Niepełnosprawnych,
- resortowe zespoły doradcze do spraw np. energetyki, transportu drogowego, edukacji, mobilności miejskiej, społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.

3. Współpraca z instytucjami centralnymi i gremiami opiniotwórczymi

jest ważną częścią działań na rzecz oczekiwanych przez miasta rozwiązań.

W roku 2016 dotyczyła ona m.in.:

- Ministerstwa Rozwoju,
- Ministerstwa Finansów,
- Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa,
- izb gospodarczych (KIGO, IG Wodociągi Polskie, IGKM, IG Ciepłownictwo Polskie),
- Banku Gospodarstwa Krajowego,
- instytutów i ośrodków badawczych,
- Towarzystwa Urbanistów Polskich,
- zespołów eksperckich, w tym kancelarii prawnych.

4. Opracowania, opinie i ekspertyzy prawne dla Związku i miast członkowskich są najczęściej zamawiane dla uzasadnienia stanowisk Związku w sprawach, które budzą kontrowersje, a także na wniosek miast, jeśli dotyczą spraw ważnych dla wszystkich miast. Najważniejsze spośród opracowanych w roku 2016 dotyczyły:

- konstytucyjności likwidacji tzw. gmin obwarzankowych,
- skutków dla gmin w związku z mapami zagrożenia powodziowego,
- zasad odpowiedzialności odszkodowawczej w gospodarce przestrzennej,
- nowelizacji ustawy o VAT,
- implementacji dyrektyw w sprawie *in-house*,
- gospodarki nieruchomościami,
- gospodarki odpadami.

Najważniejsze efekty reprezentowania interesów miast w procesie legislacyjnym

Miniony rok rozpoczął się pozytywnym sygnałem dla samorządu. Podczas styczniowej inauguracji pracy Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego premier Beata Szydło, zadeklarowała, że jej rząd zerwie z praktyką przekazywania zadań bez odpowiedniego finansowania. Niestety, rzeczywistość dość boleśnie weryfikuje te deklaracje. Problem niewystarczającego finansowania zadań lub braku rekompensaty odebranych dochodów pozostaje nadal aktualny. Obserwowaliśmy w mijającym roku szereg niepokojących zjawisk. Rosnącą centralizację państwa, wyrażającą się w projektach odebrania samorządom kompetencji w dziedzinie zarządzania gospodarką wodną czy inspekcją sanitarną. Dalsze ograniczanie roli samorządu w edukacji połączone ze wzmocnieniem kuratorów oświaty. Niekorzystne z punktu widzenia Polski lokalnej zmiany zachodziły również w służbie zdrowia. Otwarcie furtki dla finansowania procedur leczniczych przez samorząd terytorialny to potencjalnie ogromne zagrożenie dla stabilności miejskich i powiatowych finansów.

Samorząd pozostaje najlepiej ocenianą częścią administracji publicznej. Działamy w sposób bardzo efektywny. Dobrze było to widać przy okazji sprawnego wprowadzenia programu 500+. Niezależnie od politycznych ocen tego projektu, jego wdrożenie w ciągu zaledwie kilku miesięcy było bardzo trudnym zadaniem, z którego polskie gminy wywiązały się wzorowo.

Rok 2016 był pracowity dla przedstawicieli Związku. Nasze zaangażowanie w proces legislacyjny – praca we wspomnianej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego – przyniosło wymierne efekty. Udało się nam powstrzymać wysoki wzrost cen wody, który byłby konsekwencją pierwotnych zapisów nowego prawa wodnego. Uzyskaliśmy wycofanie się ze sposobu wprowadzenia przez poprzedni rząd do aktów planistycznych gmin nowych map ryzyka powodziowego, do czego przyczyniła się ekspertyza dotycząca jakości tych map, opracowana na zlecenie Związku. Skutecznie obroniliśmy również zamówienia *in-house* w gospodarce odpadami. Powróciliśmy do tematu rekompensaty utraconych przez samorządy dochodów własnych w wyniku zmian w przepisach. Przedstawiciele Związku w rozmowach z Ministrem Finansów podnosili również problem zrekompensowania samorządom ubytków wynikających ze zwiększenia kwoty wolnej od podatku PIT. Resort przyjął nasze uwagi do założeń zmian w systemie wyrównawczym finansów. Udało się ograniczyć zakres pierwotnie proponowanych zmian w projekcie nowelizacji ustawy o RIO.

Związek zabiegał o bardziej zrównoważone prawo energetyczne. W ramach tych działań zainicjowaliśmy zmiany dotyczące własności i kosztów utrzymania oświetlenia ulic, przejęte przez komisję sejmową.

Największym niepowodzeniem zakończyły się nasze, wspólne z innymi środowiskami, wysiłki na rzecz powstrzymania niekorzystnych zmian w oświacie, w tym zwłaszcza likwidacji gimnazjów. Niestety, politycy nie wzięli pod uwagę ani faktów świadczących o jakości pracy tych szkół, ani racji rodziców, nauczycieli, ekspertów i społeczników oświatowych.

Przed nami rok, który niesie wiele wyzwań. Dla większości miast kluczowe będzie zapewne wprowadzenie w życie nowego prawa oświatowego. Trzeba zatroszczyć się o to, aby likwidacja gimnazjów – w trybie, do jakiego zobowiązuje nas ustawa – odbyła się z jak najmniejszą szkodą dla uczniów oraz w sposób jak najbardziej racjonalny dla miejskich budżetów.

Zapowiadane są także inne zmiany, budzące wiele kontrowersji w środowisku samorządowym. Dotyczą one zagadnień ustrojowych, w tym wyborów. Coraz silniejsze są również tendencje centralistyczne, częściowo zapowiadane wcześniej w programie politycznym PiS.

IV. WYMIANA DOŚWIADCZEŃ W ZARZĄDZANIU MIASTAMI

Jednym z kluczowych obszarów była – jak zawsze – wymiana doświadczeń w zarządzaniu miastami. W mijającym roku odbywało się to poprzez konferencje tematyczne, posiedzenia komisji problemowych, a zwłaszcza realizację wspólnych projektów. Dokończono także modernizację Systemu Analiz Samorządowych, bazy danych o miastach, gminach i powiatach.

W 2016 r. zakończyliśmy duży projekt „Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzia rozwoju lokalnego i regionalnego”, w którym uczestniczyło w różnej formie 2553 przedstawicieli JST, w tym z blisko stu miast. Jednocześnie rozpoczynamy i kontynuujemy inne projekty dla miast. Przede wszystkim jednak przygotowujemy nowy projekt, dotyczący wdrażania polityki miejskiej.

Związek stworzył też nowy portal internetowy poświęcony miastom – www.miasta.pl, który jest miejscem wymiany doświadczeń samorządów miast i dobrym źródłem informacji o najważniejszych problemach jednostek samorządu terytorialnego.

1. System Analiz Samorządowych

Rozwijany od 1997 roku System Analiz Samorządowych jest kontynuacją przedsięwzięcia podjętego w czasie, gdy statystyka publiczna nie zawierała niemal żadnych danych o gminach, które byłyby przydatne w zarządzaniu miastami. W międzyczasie stan ten uległ znaczącej poprawie, m.in. dzięki Bankowi Danych Lokalnych GUS, choć w niektórych dziedzinach nadal nie jest zadowalający. W roku 2017 rusza wywalczony przez nas w ciągu kilkuletnich starań projekt budowy Systemu Monitorowania Usług Publicznych (SMUP), który – mamy nadzieję – pozwoli wypełnić istniejące luki.

Nasza baza jest drugą w Europie (po norweskim systemie KOSTRA) tak szeroką bazą danych lokalnych, a jej podstawowe cechy charakterystyczne są następujące:

- zawiera ponad 1000 wskaźników w 11 dziedzinach zestawionych w poniższej tabeli:

Rok	Dane ogólne	Demografia	Finanse	Gosp. mieszk.	Gosp. kom.	Transport	Oświata	Kultura	Pomoc społ.	Efekt. energ.	Współpr. z NGO	Zrówn. rozwój
1999	●	●				■	■	■	■			
2000	●	●				■	■	■	■			
2001	●	●				■	■	■	■			
2002	●	●				■	■	■	■			
2003	●	●				■	■	■	■			
2004	●	●	●			■	■	■	■			
2005	●	●	●			■	●	■	■			
2006	●	●	●			■	●	■	■	■	●	●
2007	●	●	●	■	■	■	●	■	■	■	●	●
2008	●	●	●	■	■	■	●	■	■	■	●	●
2009	●	●	●	■	■	■	●	■	■	■	●	●
2010	●	●	●	■	■	■	●	■	■	■	●	●
2011	●	●	●	■	■	■	●	■	■	■	●	●
2012	●	●	●	■	■	■	●	■	■	■	●	●
2013	●	●	●	■	■	■	●	■	■	■	●	●
2014	●	●	●	■	■	■	●	■	■	■	●	●
2015	●	●	●	■	■	■	●	■	■	■	●	●
liczba wskaźników	50	90	130	30	65	80	115	150	60	40	30	240

Legenda:

- dane pełne ze statystyki publicznej
- dane udostępnione z ankiet MPiPS
- dane zbierane z miast uczestniczących w SAS

- umożliwia powszechny dostęp do danych,
- zapewnia możliwość uczestniczenia wszystkim naszym miastom, choć nie wszystkie z tej możliwości korzystają – w 2016 r. do SAS przystąpiło 80 miast członkowskich ZMP, co przedstawia poniższa mapa:

- umożliwia porównywanie danych dla danego sektora usług w mieście z innymi miastami i konstruowanie własnych zestawień,
- wyłącznie miastom członkowskim umożliwia automatyczne generowanie raportów o stanie miasta, z zestawem wskaźników w 3 dziedzinach:
  - stan finansów miast,
  - stan oświaty w mieście,
  - syntetyczny wskaźnik rozwoju miasta.

2. Komisje problemowe

Posiedzenia komisji, omówione w punkcie II sprawozdania, są często organizowane przez miasta-gospodarzy w sposób, który umożliwia uczestnikom zapoznanie się z rozwiązaniami wypracowanymi przez miasto w danej dziedzinie. Cieszą się one dużym zainteresowaniem, o czym świadczy wysoka frekwencja oraz fakt, że coraz więcej jest spotkań dwudniowych. Komisje planują swoje spotkania z dużym wyprzedzeniem, umożliwiając ich uczestnikom zapoznanie się ze stanem interesującej ich dziedziny w kolejnych miastach.

3. Kongresy, konferencje, seminaria organizowane lub współorganizowane przez Związek dla władz i urzędników miast członkowskich miały na celu:

- wspólne rozwiązywanie problemów,
- wspieranie procesów podejmowania decyzji,
- rozwijanie współpracy,
- informowanie o pomysłach i innowacjach podejmowanych przez miasta.

3.1. XIV Kongres Miast Polskich w ramach IV Kongresu Rewitalizacji Miast, 19-20 września, Wałbrzych

Było to pierwsze po wejściu w życie – wywalczonej przez Związek – ustawy o rewitalizacji spotkanie przedstawicieli miast, specjalistów i naukowców. Udział wzięli m.in.: minister infrastruktury i budownictwa – Andrzej Adamczyk, sekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju – Jerzy Kwieciński oraz podsekretarz stanu w MliB – Tomasz Żuchowski.

XIV Kongres
Miast Polskich
oraz IV Kongres
Rewitalizacji Miast,
19-20 września
2016 r.,
Wałbrzych

IV Kongres Rewitalizacji Miast stanowił kontynuację rozpoczętej w 2010 roku tradycji spotykania się co dwa lata środowiska zainteresowanego procesami rewitalizacji – samorządowców, naukowców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, ekspertów oraz polityków. Tegoroczny Kongres odbył się w Starej Kopalni w Wałbrzychu, gdzie w odnowionych, post-industrialnych wnętrzach stworzono przestrzeń do wymiany wiedzy i doświadczeń dotyczących rewitalizacji. Podczas Kongresu zainaugurowano działalność Obserwatorium Polityki Miejskiej – nowej inicjatywy Instytutu Rozwoju Miast, mającej na celu wsparcie polskich sa-

morządowców i władz centralnych we wdrażaniu Krajowej Polityki Miejskiej 2023, w oparciu o rzetelną wiedzę na temat rozwoju polskich miast.

W trakcie wydzielonej sesji XIV Kongresu Miast Polskich zostały umówione pierwsze doświadczenia z projektów modelowej rewitalizacji w miastach wyłonionych w konkursie MR (**Włocławek, Milicz, Dąbrowa Górnicza**), a w drugiej części – nowe instrumenty rewitalizacji: specjalne strefy rewitalizacji i miejscowe plany rewitalizacji. W Kongresie Miast Polskich udział wzięły **104 osoby z 87 miast**. W Wałbrzychu ogłoszono też wyniki 2. edycji Konkursu Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa oraz Związku Miast Polskich o tytuł **Lidera Zrównoważonego Gospodarowania Przestrzeni**. Kapituła wyłoniła zwycięzców spośród 33 miast, które nadesłały swoje zgłoszenia. Nagrodę **Grand Prix otrzymał Gdańsk** – za dbałość o rozwój i mądre gospodarowanie przestrzenią. Pozostali laureaci to: **Bytom, Gdynia, Rybnik, Bolesławiec, Ełk, Oświęcim i Aleksandrów Łódzki**.

3.2. Wydarzenia związane z przygotowawaną przez rząd reformą oświaty:

- **Ogólnopolska Samorządowa Debata Oświatowa, 2 czerwca w Warszawie (organizatorzy – 6 ogólnopolskich organizacji samorządowych).**

Z udziałem ponad 600 uczestników z całej Polski odbyły się debaty w trzech zespołach problemowych: organizacja i finansowanie edukacji gminnej, szkolnictwo zawodowe oraz kadra nauczycielska a jakość edukacji (wynagrodzenia nauczycieli, pensum, Karta Nauczyciela). W spotkaniu wzięła udział minister edukacji narodowej, Anna Zalewska. Pod hasłem **Jakość edukacji priorytetem samorządów** odbyła się dyskusja z udziałem samorządowców, ekspertów, przedstawicieli organizacji pozarządowych i minister edukacji narodowej.

Ogólnopolska
Samorządowa
Debata Oświatowa,
2 czerwca 2016 r.,
Warszawa

- **Společne wystuchanie publiczne ustawy Prawo oświatowe wraz z przepisami wprowadzającymi, 12 grudnia w Warszawie (organizatorzy – 6 ogólnopolskich organizacji samorządowych).**

Do udziału w wystuchaniu zostali zaproszeni uczestnicy procesu legislacyjnego: kluby poselskie, Kancelaria Prezydenta RP, Ministerstwo Edukacji Narodowej, a także media. W spotkaniu nie wzięły udziału żaden przedstawiciel MEN. Obecny był przewodniczący sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, poseł Andrzej Maciejewski oraz minister w Kancelarii Prezydenta RP, Andrzej Dera.

Organizacje samorządowe przedstawiły swoje stanowiska, poparte konsultacjami w gminach i miastach, szkołach, radach rodziców i wśród nauczycieli. Swoje opinie zaprezentowali też reprezentanci kadry kierowniczej szkół, rodziców, a także środowisk społecznych i eksperckich, które od lat działają na rzecz podnoszenia jakości polskiej szkoły. Wszyscy **zakwestionowali likwidację gimnazjów**.

Spółeczne
wysłuchanie
publiczne ustawy
Prawo oświatowe
wraz z przepisami
wprowadzającymi,
12 grudnia 2016 r.,
Warszawa

3.3. Inne ważniejsze konferencje, współorganizowane z miastami – gospodarzami, dotyczyły spraw: finansów miast, gospodarki nieruchomościami, promocji miast, opłaty reklamowej, kultury, turystyki oraz straży miejskich:

- **Konferencja Wyzwania dla budżetów miast, 7-8 kwietnia, Toruń**

Współorganizatorem konferencji był toruński broker ubezpieczeniowy EIB. Tematami pierwszego dnia konferencji były: **strategie budowania programów ubezpieczeniowych**, w tym ich konsolidacja, która – jak pokazują konkretne przykłady – mądrze przeprowadzona może przynieść znaczne oszczędności dla JST, oraz **wspólne zakupy** energii elektrycznej i gazu (**Gdynia**).

W drugim dniu podczas panelu ZMP **Konsolidacja podatku VAT w jednostkach samorządu terytorialnego**, dr Jarosław Neneman (b. wiceminister finansów) przedstawił zasady ustalania proporcji, a Paweł Kaźmierczak (doradca podatkowy) – realizację konsolidacji podatku VAT w JST.

Konferencja zgromadziła 50 osób z 24 miast i 5 powiatów.

- **Konferencja Problemy gospodarki nieruchomościami w miastach, 8 czerwca, Radom**

Inicjatorem konferencji był Urząd Miasta Radomia. Omówiono: problematykę gospodarowania nieruchomościami wywłaszczonymi przez organy administracji publicznej, koncepcję postępowania organu w zakresie analizy roszczeń byłych właścicieli, aktualne problemy dotyczące stosowania przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz problemy prawne, związane z roszczeniami formułowanymi na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Przedmiotem obrad było także stanowisko Związku ws. nowelizacji ustawy o gospodarce nieruchomościami, na podstawie którego ZMP przedstawił własne propozycje zmian.

- **VI Samorządowe Forum Kultury ZMP, 8-9 września, Włocławek**

Uczestnicy Forum rozmawiali o znaczeniu festiwali dla życia kulturalnego miast, o tym, jak mierzyć ich sukces oraz jak przeciwstawiać się *festiwalizacji* życia kulturalnego polskich miast. Pretekstem do rozmowy był raport, jaki powstał **w ramach ogólnopolskiego projektu „Oddziaływanie festiwali na polskie miasta. Studium kompetencji kadr sektora kultury oraz synergii międzysektorowej”**. Projekt zrealizował ZMP wraz z Regionalnym Obserwatorium Kultury UAM w Poznaniu. Jego celem było zbadanie szeroko rozumianych kompetencji kadr kultury organizujących festiwale artystyczne na terenie polskich miast, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji komunikacyjnych i metod oddziaływania na publiczność. We Włocławku swoimi doświadczeniami z organizacji festiwali podzielili się przedstawiciele **Częstochowy** (festiwal Arteria), **Bydgoszczy** (Camerimage) i **Torunia** (Bella Skyway Festival).

Drugim tematem Forum było **znaczenie nowych instytucji kultury w miastach**. Inwestycje miast w infrastrukturę kultury, które w ostatnich latach stanowiły sporą część lokalnych wydatków majątkowych, owocują często powstaniem nowych placówek, które znacząco ożywiają życie kulturalne miast. Podstawą do dyskusji były przykłady z ośmiu miast.

VI Samorządowe
Forum Kultury
Związku Miast
Polskich,
8-9 września
2016 r.,
Włocławek

- **Konferencja Ustawa krajobrazowa. Reklamy w krajobrazie miejskim: pierwsze doświadczenia, propozycje rozwiązań, 9 września, Ciechanów**

Konferencja odbyła się w **Ciechanowie**, mieście, które jako pierwsze w Polsce przyjęło zarówno uchwałę porządkującą reklamy, jak i wprowadziło opłatę reklamową. Była okazją do zaprezentowania procesu wprowadzenia przez Ciechanów trzech lokalnych regulacji, omówienia założeń tzw. ustawy krajobrazowej, aspektów prawnych, kwestii przestrzeni miejskiej jako krajobrazu, ładu przestrzennego, opłaty reklamowej, monitoringu reklam. Wiele polskich miast jest zaangażowanych we wdrażanie instrumentów z ustawy krajobrazowej. Podczas konferencji dzieliły się one swoimi doświadczeniami.

Konferencja „Ustawa
krajobrazowa.
Reklamy
w krajobrazie
miejskim: pierwsze
doświadczenia,
proponując
rozwiązania”,
9 września 2016,
Ciechanów

- **XX Spotkanie Biur Promocji, 29-30 września, Licheń**

Spotkanie miało charakter warsztatu, którego tematem był **Protokół dyplomatyczny, etyka i savoir vivre w samorządzie**. Towarzyszył mu kolejny, **XV Przegląd Materiałów Promocyjnych Miast**, którego celem była – jak zwykle – wymiana doświadczeń i pomysłów związanych z realizacją polityki promocji miasta, między innymi w zakresie wydawnictw, materiałów reklamowych i wizerunkowych.

XX konferencja
z cyklu Spotkania
Biur Promocji
oraz coroczny
Przegląd Materiałów
Promocyjnych Miast,
29 i 30 września
2016 r., Licheń

- **Kongres Turystyki Polskiej, 12-14 października, Świdnica**

Podczas pierwszego Kongresu Turystyki Polskiej mówiono o współpracy samorządów z branżą turystyczną, formach zaangażowania JST w turystykę, barierach w promocji turystycznej i komercjalizacji obiektów sportowych. Oficjalne statystyki imprezy to: ponad 700 uczestników, 24 sesje, 55 prezentacji, 104 panelistów. Była to jedna z ważniejszych w 2016 roku debat publicznych na rzecz rozwoju turystycznego kraju z udziałem przedstawicieli branży, samorządów i świata nauki. Przez trzy dni dyskutowano o teraźniejszości i przyszłości turystyki w Polsce, zarówno z perspektywy całego sektora, jak i z samorządowego punktu widzenia.

- **Konferencja z okazji jubileuszu 25-lecia działalności straży miejskich, 2 grudnia, Wołomin**

Współorganizatorami konferencji były: Krajowa Rada Komendantów Straży Miejskich i Gminnych, Urząd Miasta Wołomina oraz Związek Miast Polskich. Podczas Konferencji podsumowano 25 lat działalności Straży Miejskich i omówiono wyzwania stojące przed pracownikami tej formacji. Swoistą ciekawostką jest fakt, iż spośród blisko 600 straży gminnych w Polsce jest około 35 takich, które zostały zlikwidowane i po kilku latach reaktywowane.

3.4. Wydarzenia sportowe współorganizowane przez Związek:

- Spotkania drużyny burmistrzów i prezydentów w piłce nożnej:
  - zgrupowanie w **Kobyłce**, 22-23.04,
  - 3. Europejskie Mistrzostwa Burmistrzów i Prezydentów, 16-20.05, Uherskie Hradiste, Czechy (5 miejsce wśród 12 drużyn),
  - mecz towarzyski z reprezentacją Niemiec, 1.10, **Opole** (zwycięstwo 2:1),
  - mecz towarzyski z ekipą Południowego Tyrolu, 22.10, Lana, Włochy (zwycięstwo 2:0);
- I Spartakiada Samorządowa, 25-28 sierpnia, **Poznań**;
- XII Mistrzostwa Polski Samorządowców w Tenisie, 9-12 czerwca, **Konin**;
- IV Halowe Mistrzostwa Samorządowców w Tenisie, 21-23 października, **Rzeszów**;
- XX Mistrzostwa Polski w Piłce Siatkowej Prac. Samorządowych, 21-23 kwietnia, **Reda**.

Pierwsza
Spartakiada
Samorządowa
pod patronatem
Związku Miast
Polskich

V. PROJEKTY

Ważnym kierunkiem działań na rzecz wzmacniania kompetencji i wymiany doświadczeń w zarządzaniu miastami są projekty, na które pozyskujemy środki z innych źródeł niż składki członkowskie. Ich wielkość w ostatnich latach przekracza wpływy ze składek. Podejmując projekty, kierujemy się kilkoma generalnymi zasadami:

- projekty są adresowane do miast lub do ich przedstawicieli (burmistrzów, radnych i pracowników); uczestniczą w nich dziesiątki miast i setki osób;
- tematy projektów dotyczą zagadnień istotnych dla miast, wspierając je w rozwiązywaniu lokalnych problemów (planowanie rozwoju w miejskich obszarach funkcjonalnych, planowanie finansów miast, podnoszenie jakości lokalnych usług publicznych i zarządzania itp.),
- sposób realizacji projektów umożliwia oszczędności dla Związku, to znaczy pozwala sfinansować część działań statutowych Związku.

Oprócz projektów rozpoczętych w 2016 roku, prowadziliśmy przygotowania do kolejnych projektów, które rozpoczynają się z początkiem roku 2017.

1. Współpraca JST dla rozwoju miejskich obszarów funkcjonalnych (projekt norweski 2)

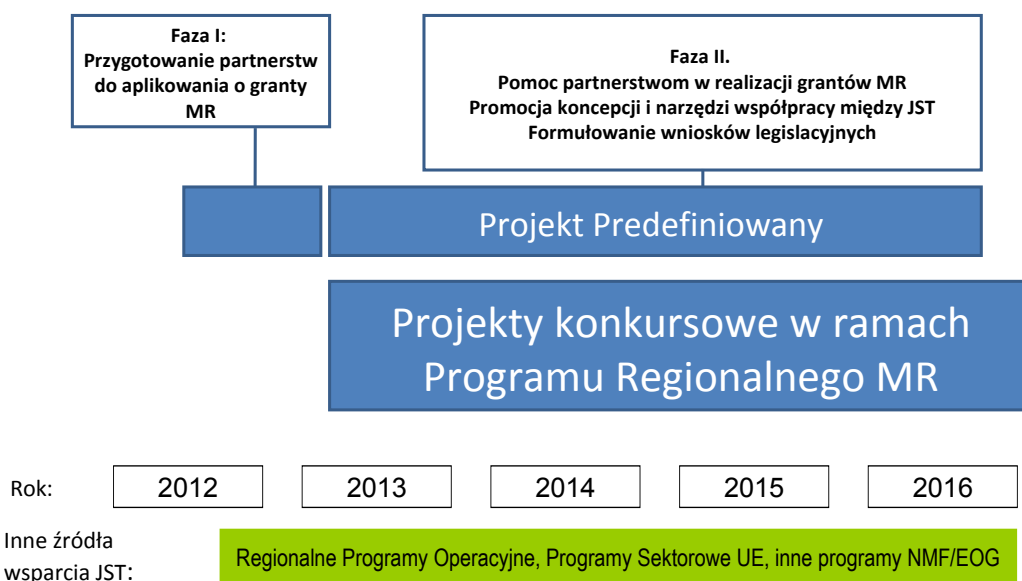
W październiku 2016 r. Związek zakończył realizację projektu predefiniowanego **Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzia rozwoju lokalnego i regionalnego**.

Konferencja podsumowująca pięcioletni projekt Związku Miast Polskich „Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzia rozwoju lokalnego i regionalnego”, 18 października 2016 r., Poznań

Projekt ten był w warunkach polskich całkowicie nowatorski, zarówno jeśli wziąć pod uwagę jego skalę w wymiarze lokalnym (do projektu zgłosiło się 61 partnerstw – każde liczyło od kilku do kilkudziesięciu uczestników), jak i w wymiarze ogólnokrajowym (61 partnerstw obejmuje ponad 700 JST). Projekt wdrażano w dwóch fazach:

Etapy realizacji Projektu Predefiniowanego jako wsparcia dla komponentu konkursowego w ramach Programu Regionalnego Ministerstwa Rozwoju

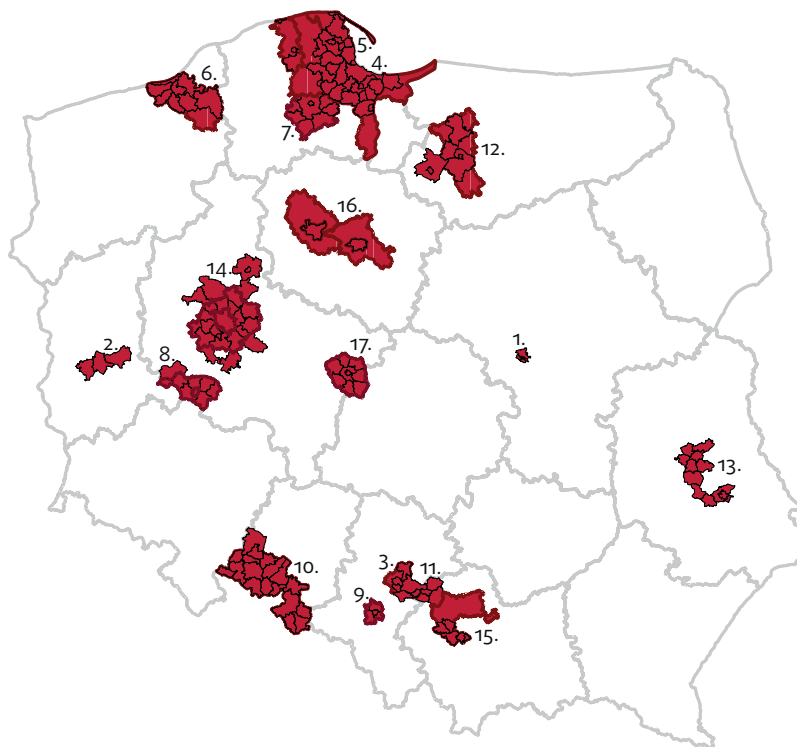

W pierwszej fazie projektu (2012-13) wzięło udział 61 partnerstw międzysamorządowych, w których uczestniczyło **blisko 100 miast członkowskich**. Głównym celem tej fazy było przygotowanie uczestników do złożenia wniosków o granty w konkursie MR. W konkursie rozstrzygniętym w listopadzie 2013 r. łącznie 17 partnerstw otrzymało granty w wysokości od 340 do 550 tys. euro na przygotowanie strategii rozwoju obszarów funkcjonalnych oraz sektorowych planów operacyjnych i projektów technicznych przedsięwzięć rozwojowych w II fazie projektu. Kolejnych 21, spośród grupy 61 partnerstw, uzyskało granty z MR na ten sam cel w ramach dwóch edycji konkursów z funduszy PO Pomoc Techniczna.

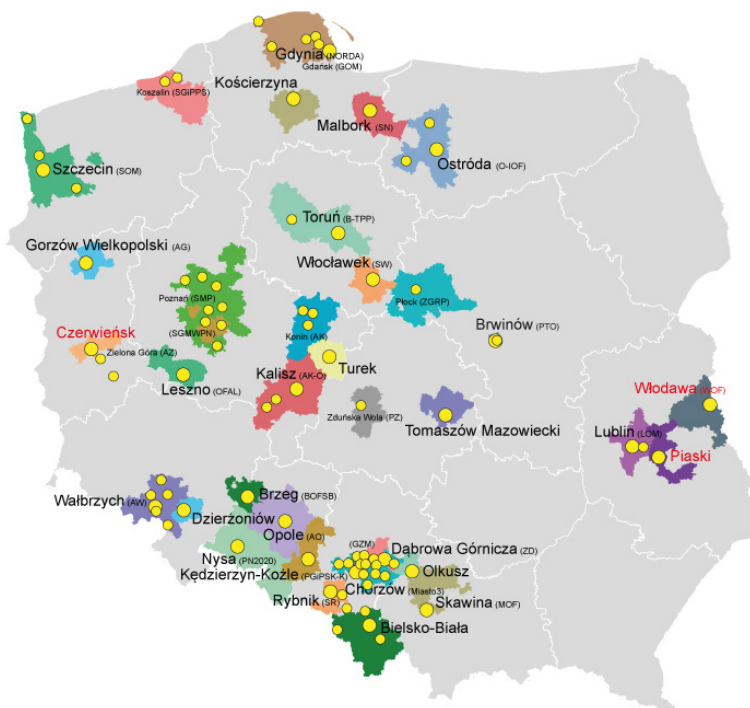
W drugiej fazie (2014-2016) Związek wspierał 17 partnerstw międzysamorządowych, które otrzymały ze środków MF EOG granty w *Programie Regionalnym MR*, realizujących przedsięwzięcia na rzecz zintegrowanego rozwoju swoich obszarów funkcjonalnych. Część działań fazy II była również dostępna dla partnerstw, które otrzymały od MR granty w dwóch równoległych konkursach z POPT.

Partnerstwa biorące udział w Programie Regionalnym EOG

1. **Brwinów** – Partnerstwo Podwarszawskie Trójmiasto Ogrodów
2. **Czerwieńsk** - Partnerstwo Gmin Nadodrzańskich
3. **Dąbrowa Górnicza** – Partnerstwo Zagłębiowski Park Linearny
4. **Gdańsk** - Stowarzyszenie OM Gdańsk – Gdynia – Sopot
5. **Gdynia** - Partnerstwo NORDA
6. **Koszalin** - Partnerstwo samorządów Koszalińskiego OF
7. **Kościerzyna** - Partnerstwo Kościerskie Strefy Aktywności Gospodarczej
8. **Leszno** - Partnerstwo Aglomeracja Leszczyńska
9. **Mikołów** - Partnerstwo OF Powiatu Mikołowskiego
10. **Nysa** - Partnerstwo Nysa 2020
11. **Olkusz** - Partnerstwo samorządów Ziemi Olkuskiej
12. **Ostróda** - Partnerstwo Ostródzko-Hawski Obszar Funkcjonalny
13. **Piaski** - Partnerstwo OF Szlak Jana III Sobieskiego
14. **Poznań** - Partnerstwo Stowarzyszenie Metropolia Poznań
15. **Skawina** - Partnerstwo Razem Blisko Krakowa
16. **Toruń** - Bydgosko-Toruńskie Partnerstwo na rzecz zrównoważonego transportu
17. **Turek** – Partnerstwo Aglomeracja Turecka

Łącznie w projekcie uczestniczyło 87 miast członkowskich Związku. Członkowie ZMP pełnili funkcję liderów w 24 spośród 38 partnerstw realizujących przedsięwzięcia z funduszy MF EOG oraz POPT, co przedstawiono na poniższej mapie:

W ramach projektu opracowano i udostępniono następujące narzędzia planowania i zarządzania strategicznego w partnerstwach międzysamorządowych:

- Model współpracy partnerskiej w wymiarze terytorialnym z 10 standardami współpracy,
- Narzędzie on-line do samooceny stanu rozwoju partnerstwa,
- Poradnik współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej,
- Narzędzie oceny skutków finansowych decyzji inwestycyjnych „Symulacje WPF”,
- Metodologia szacowania wartości składników mienia komunalnego z punktu widzenia potencjału rozwojowego JST i ich partnerstw,
- Baza dobrych praktyk współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej – www.dobrepraktyki.pl.

Ważną częścią projektu były interaktywne **portale internetowe** www.partnerstwa.jst.org.pl, www.partnerstwasamorzadowe.pl, www.samoocenapartnerstw.jst.org.pl. Od początku projektu wszystkie witryny internetowe projektu odwiedziło ponad 20 tysięcy unikalnych użytkowników.

Ważnym obszarem działań projektowych była **identyfikacja barier** utrudniających rozwój partnerskiej współpracy i **opracowanie rekomendacji legislacyjnych**, które pozwoliłyby na ich usunięcie.

2. W minionym roku Związek rozpoczął realizację kolejnych projektów:

2.1. Projekt systemowy *Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w zarządzaniu oświatą ukierunkowanym na rozwój szkół i kompetencji kluczowych uczniów (POWER 2.10)*

Celem projektu jest podniesienie kompetencji przedstawicieli JST w obszarze zarządzania oświatą, które ma koncentrować się na kształtowaniu kluczowych umiejętności uczniów, niezbędnych do poruszania się na rynku pracy. Osiągnięcie tego celu ma być zapewnione przez opracowanie jednolitych programów szkoleniowo-doradczych dla przedstawicieli organów prowadzących szkoły i placówki, wdrożenie ich oraz budowę trwałego systemu wsparcia przy realizacji zadań oświatowych. W roku 2016 zorganizowano 4 sesje spotkań Grup Wymiany Doświadczeń dla gmin miejskich, miejsko-wiejskich i wiejskich oraz powiatów, w trakcie których wypracowano „Diagnozę potrzeb JST w zakresie wspomaganie szkół pod kątem skuteczności w rozwijaniu kompetencji kluczowych”.

2.2. Projekt parasolowy *Polsko-norweska platforma współpracy dla poszanowania energii i klimatu, w ramach Funduszu dla programu Współpracy dwustronnej dla Programu PL04 pn. Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii (administrowany przez NFOŚ)*

Celem projektu jest nawiązanie i wzmocnienie współpracy bilateralnej pomiędzy polskimi i norweskimi samorządami lokalnymi, polegającej zwłaszcza na wymianie doświadczeń, wiedzy, technologii i najlepszych praktyk w obszarze efektywności energetycznej (EE) oraz wykorzystania OZE w sektorze komunalnym (w tym w budynkach użyteczności publicznej). Wymiana ta będzie prowadzić do zwiększenia świadomości energetycznej jej uczestników oraz wzmocnienia ich kompetencji. Pomoże także przygotować się do aplikowania w kolejnej rundzie funduszy EOG od 2017 r.

Jednym z działań było przeprowadzenie konkursu na najlepsze pomysły na innowacje z zakresu EE i OZE. Laureatami konkursu zostało 9 gmin (**Bielsko-Biała, Bydgoszcz, Lublin, Milanówek**, Pałacznica, Raciechowice, **Rumia, Sopot i Sztum**) oraz jedna spółka miejska – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w **Płońsku** Sp. z o.o. Laureaci uczestniczyli w tygodniowej wizycie studyjnej w Norwegii, nawiązali współpracę bilateralną z partnerami norweskimi oraz do lutego 2017 realizują we współpracy z nimi **mikrogranty**, każdy o wartości ok. 50.000 zł.

Projekt jest realizowany przez ZMP (lider), we współpracy ze Stowarzyszeniem Gmin Polska Sieć „Energie Cités” (PNEC) i Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych (KS).

2.3. Projekt Przestrzeń dla Partycypacji, realizowany wspólnie z Pracownią Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” (lider), Fundacją Napraw Sobie Miasto, Fundacją Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych oraz Pracownią Zrównoważonego Rozwoju

Celem projektu jest wsparcie 26 jednostek samorządu (wybranych w otwartym konkursie) w przeprowadzeniu konsultacji społecznych projektów dokumentów planistycznych przy aktywnym udziale mieszkańców, od wczesnego etapu planowania do opracowania i przedłożenia do zatwierdzenia uzgodnionych projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub ich zmian.

W pierwszym naborze wybrano 12 JST: **Bydgoszcz, Cieszyn, Jordanów, Kórnik, Legnicę, Michałowice, Olsztyn, Radomsko, Rybnik, Tychy, Wałbrzych i Wołomin**, a Związek wspiera 3 z nich: **Cieszyn, Kórnik i Legnicę**. W 2017 r. w drugim naborze zostanie wyłonionych kolejnych 14 JST, z których 4 otrzyma wsparcie planistów/urbanistów ze Związku.

2.4. Projekt Podnoszenie jakości i efektywności usług administracyjnych w miastach w zakresie podatków i opłat lokalnych oraz zarządzania nieruchomościami (POWER 2.18)

Bezpośrednim celem, zainicjowanego w październiku 2016 r., 2-letniego projektu jest: wdrożenie szeregu praktycznych rozwiązań, poprawiających jakość usług administracyjnych istotnych dla prowadzenia działalności gospodarczej oraz zwiększenie kompetencji pracowników JST, którzy te usługi świadczą.

Działania obejmą 2 obszary, które są szczególnie istotne dla rozwoju gospodarczego miast – system podatków i opłat lokalnych oraz usługi w obszarze zarządzania nieruchomościami. Ich efektem będzie stworzenie lepszych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej w 8 JST, które zamieszkuje 850 tys. osób i gdzie ma siedzibę ok. 100 tys. przedsiębiorstw. Beneficjentami projektu są: **Częstochowa, Gorzów Wlkp., Kalisz, Milanówek, Rejowiec Fabryczny, Ruda Śląska, Tarnów i Zielona Góra**.

2.5. Współprowadzimy Krajowy Punkt Kontaktowy Programu Urbact II i Urbact III

Krajowy Punkt Kontaktowy URBACT jest prowadzony jako konsorcjum ZMP oraz ŚZGiP. Zadaniem KPK jest wspieranie miast polskich, realizujących projekty w transnarodowych sieciach programu URBACT III oraz organizowanie konferencji i spotkań dot. Programu, jak również rozpowszechnianie wiedzy zgromadzonej w ramach działań projektowych. Miasta zaangażowane w projekt pod koniec 2016 r. to: **Poznań, Gdańsk, Gdynia, Kraków, Lublin, Katowice, Kielce, Koszalin, Wrocław, Toruń, Radlin, Bielsko-Biała**, Stowarzyszenie Białostocki Obszar Funkcjonalny. W 2016 roku opublikowano 8 numerów Biuletynu Informacyj-

nego URBACT, zorganizowano kilka szkoleń, konferencji i seminariów oraz upowszechniano metodę URBACT podczas szeregu spotkań dotyczących rozwoju miast. Krajowy Punkt Kontaktowy URBACT miał również wkład w inicjatywy rozwijane na poziomie krajowym przez Ministerstwo Rozwoju oraz unijnym przez Komisję Europejską.

2.6. W ramach projektu *Upamiętnienie deportacji obywateli polskich z ziem wcielonych do III Rzeszy* powstała wystawa, album i portal „Wypędzeni 1939...”. Wystawa odwiedziła już 30 miast (w tym Sejm RP w Warszawie). We wszystkich miastach towarzyszą jej działania edukacyjne, w których aktywnie uczestniczą społeczności lokalne, zwłaszcza młodzież. Wystawa w 50% została sfinansowana z programu UE „Europa dla obywateli”, pozostałe środki pozyskano z kilku źródeł krajowych (wkład własny wyniósł mniej niż 10%). Dzięki współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej w Poznaniu powstała wersja niemiecka wystawy, zaprezentowana po raz pierwszy w Berlinie, w siedzibie Fundacji Konrada Adenauera, w dniach od 6 września do 6 października 2016 r. Z kolei dzięki współpracy z Fundacją Konrada Adenauera oraz Wielkopolskim Muzeum Niepodległości wystawa była w ubiegłym roku prezentowana w **Głogowie, Gnieźnie i Poznaniu**.

2.7. Projekty międzynarodowe – Wsparcie reform na Ukrainie

- **Projekt *Zwiększenie udziału mieszkańców w planowaniu strategicznym i planowaniu świadczenia usług publicznych w nowych połączonych hromadach na Ukrainie (dotacja: Polsko-Kanadyjski Program Wsparcia Demokracji w ramach polskiej współpracy rozwojowej MSZ RP)***

Projekt był realizowany w 5 połączonych gminach (hromadach), w obwodach tarnopolskim i chmielnickim, we współpracy z naszym długoletnim partnerem – Związkiem Miast Ukrainy. Uczestnikami projektu były hromady: Makiv i Medzhybyzh w obw. chmielnickim oraz Pidvolochysk, Shumsk i Skalał w obw. tarnopolskim. Polskimi partnerami były w projekcie miasta: **Kobyłka, Mszczonów, Solec Kujawski, Wieruszów, Nowy Tomyśl i Kostrzyn n/Odrą**. Celem projektu było opracowanie kierunków rozwoju strategicznego oraz planu poprawy jakości min. 2 usług publicznych, dla każdej z pięciu hromad. Po określeniu priorytetowych potrzeb każdej z hromad miała miejsce wizyta studyjna w Polsce, skoncentrowana na obszarach wskazanych przez ukraińskie samorządy jako priorytetowe. Opracowanie „Kierunków rozwoju” następowało podczas cyklu pięciu warsztatów, prowadzonych pod kierunkiem ukraińskich konsultantów. Dodatkowo w jednym z warsztatów w każdej z gmin, uczestniczyli przedstawiciele polskiego miasta-partnera w projekcie, a w ostatnim zamykającym, polscy konsultanci.

- **Projekt *Praktyka wdrażania strategii rozwoju gminy – wizyta studyjna pracowników administracji hromad z obwodów chmielnickiego i tarnopolskiego (dotacja: Fundacja Solidarności Międzynarodowej, ze środków Programu „Wsparcie Demokracji”, finansowanego w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej MSZ RP)***

Wizyta studyjna była uzupełnieniem projektu „Zwiększenie udziału mieszkańców w planowaniu strategicznym i planowaniu świadczenia usług publicznych, w nowych połączonych hromadach na Ukrainie”. Celem wizyty było przekazanie polskich doświadczeń w zakresie realizacji strategii rozwoju oraz podnoszenia jakości usług publicznych. Pobyt 20 przedstawicieli samorządów ukraińskich w polskich miastach miał charakter **job shadowing** i trwał 4–5 dni. Wizyty odbyły się w miastach, z którymi ukraińskie gminy współpracowały w projekcie „Zwiększenie udziału mieszkańców...”: Medzhybyzh – **Kostrzyn n/Odrą**, Makiv – **Wieruszów**, Pidvolochysk – **Nowy Tomyśl**, Skalał – **Solec Kujawski**, Shumsk – **Kobyłka, Mszczonów**.

VI. WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

1. CLRAE (Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy przy Radzie Europy)

Przedstawiciele Związku Miast Polskich brali udział w 2 sesjach plenarnych CLRAE. Tematem przewodnim sesji w 2016 roku były etyka i transparentność na szczeblu lokalnym i regionalnym:

1.1. XXX Sesja Plenarna CLRAE, 22-24 marca, Strasbourg

Odbyły się debaty nt. etyki w samorządach, zwalczania korupcji. Dyskutowano też o tworzeniu korzystnych warunków dla rozwoju wielokulturowości w społecznościach lokalnych oraz integracji migrantów. Omówiono raporty nt. stanu demokracji lokalnej we Francji i na Słowacji. Udział w sesji Izby Lokalnej wzięli nasi delegaci: Robert Biedroń (**Słupsk**) oraz Beata Moskal-Słaniewska (**Świdnica**). Mówcą specjalnym podczas tej sesji był dyrektor Biura ZMP, Andrzej Porawski, który omówił problem uchodźców wewnętrznych na Ukrainie oraz wskazał potrzebę silniejszego wsparcia przez UE i Radę Europy procesu decentralizacji w tym dotkniętym agresją państwie, stowarzyszonym z Unią Europejską.

1.2. XXXI Sesja Plenarna CLRAE, 19-21 października, Strasbourg

Odnowiono składy delegacji do CLRAE, odbyły się wybory. Przewodniczącą CLRAE została po raz pierwszy w historii kobieta, Gudrun Mosler-Törnström z Austrii. Przyjęto priorytety Kongresu na lata 2017-2020. W ciągu najbliższych czterech lat będą się one opierać na 3 filarach: podnoszeniu jakości lokalnej i regionalnej demokracji i praw człowieka w Europie, rozwoju partnerstwa i współpracy oraz działań prowadzących do poszanowania różnorodności w społecznościach lokalnych.

1.3. V Spotkanie konsultacyjne z przedstawicielami krajowych stowarzyszeń władz lokalnych, 19 września, Paryż

Przedstawiciele stowarzyszeń władz lokalnych i regionalnych spotkali się w Paryżu z kierownictwem Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy w sprawie konsultacji priorytetów Kongresu na lata 2017-2020.

2. CEMR (Rada Gmin i Regionów Europy)

2.1. Komitet Polityczny CEMR, 20 kwietnia, Nikozja

Udział wzięli Dariusz Stefaniuk, prezydent **Białej Podlaskiej**. Posiedzenie odbyło się w przededniu Europejskiego Kongresu Gmin i Regionów.

2.2. Komitet Polityczny CEMR, 12-13 grudnia, Maastricht

Podczas spotkania odbyły się wybory do władz CEMR-u. Przewodniczący włoskiego regionu Emilia-Romagna, Stefano Bonaccini, przez 3 lata będzie stać na czele CEMR.

We władzach CEMR znaleźli się również Polacy: Ewa Janczar, radna Rady Miasta St. **Warszawy** oraz prof. Jacek Majchrowski, prezydent **Krakowa** i wiceprezes ZMP, którzy zostali wybrani na wiceprzewodniczących. Spotkaniu towarzyszyły debaty zorganizowane w okazji 25-lecia Traktatu z Maastricht oraz 10-lecia powstania Europejskiej Karty Równości Kobiet i Mężczyzn w Życiu Lokalnym.

Udział brali: Tomasz Kacprzak, przewodniczący RM **Łodzi** oraz Ewa Janczar, radna RM St. **Warszawy**.

3. Inne spotkania i konferencje:

- **Spotkanie francusko-niemiecko-polskie *Partnerska współpraca w Europie – angażowanie młodzieży i wspieranie jej inicjatyw*, 14-15 marca, Dijon**

Przedstawiciele polskich miast i Biura ZMP, na zaproszenie Francuskiej Sekcji CEMR, wzięli udział w spotkaniu wraz z samorządowcami z Francji i Niemiec. Rozmawiano m.in. o mobilności młodzieży w Europie, która jest atutem w karierze osobistej i zawodowej, a także o działaniach, które należy podjąć, aby zwiększyć zaangażowanie i zainteresowanie młodzieży wymianą.

- **Spotkanie przedstawicieli stowarzyszeń władz lokalnych krajów Grupy Wyszehradzkiej oraz CEMR w ramach konferencji Europejskiego Habitatu, 17 marca, Praga**

Spotkanie było poświęcone głównie: roli samorządów lokalnych w budownictwie socjalnym, ramom prawnym mieszkań socjalnych oraz sposobom, w jaki rządy krajowe wspierają budownictwo socjalne.

- **Konferencja podsumowująca projekt *Nowe wyzwania dla samorządów lokalnych – rola stowarzyszeń władz lokalnych we współpracy rozwojowej*, 12-13 kwietnia, Bratysława**

Konferencja stanowiła ostatni etap 1,5-letniego projektu realizowanego ze środków Funduszu Wyszehradzkiego. Celem projektu był transfer doświadczeń dobrych praktyk w zarządzaniu społecznościami lokalnymi w krajach wyszehradzkich do Gruzji, Mołdawii i Ukrainy. W konferencji wzięło udział 50 przedstawicieli samorządów i stowarzyszeń władz lokalnych. Przedstawiono przykłady dobrych praktyk w zarządzaniu miastami, w tym z **Bełchatowa, Jasła i Piły**.

- **Konferencja Trójkąta Weimarskiego *Dyplomacja samorządowa w Trójkącie Weimarskim. 25 lat współpracy z perspektywy Polski, Niemiec i Francji*, 28-19 września, Opole**

Konferencja z udziałem 80 uczestników z Polski, Niemiec i Francji koncentrowała się na obchodzonym jubileuszu 25-lecia powstania Trójkąta Weimarskiego. Podczas konferencji podsumowano dotychczasową współpracę oraz dyskutowano na temat nowych wyzwań stojących przed samorządami. Organizatorami konferencji był UM Opola oraz Związek Miast Polskich, przy udziale Ambasady Francji i Niemiec oraz Francuskiej i Niemieckiej Sekcji Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR). Wsparcia finansowego udzieliło MSZ RP.

Konferencja
Trójkąta
Weimarskiego:
Dyplomacja
samorządowa
w Trójkącie
Weimarskim.
25 lat współpracy
z perspektywy
Polski,
Niemiec i Francji,
28-29 września
2016 r., Opole

- **Polsko-Niemiecka Konferencja Samorządowa z okazji 25-lecia polsko-niemieckiego Traktatu o Dobrym Sąsiedztwie, 16 listopada, Berlin**

Spotkanie było nie tylko podsumowaniem ostatnich 25 lat relacji pomiędzy obu krajami, ale także debatą nad przyszłością współpracy partnerskiej naszych samorządów. Przedstawiciele rządów Polski i Niemiec – Michael Roth, Minister Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych RFN oraz prof. dr Andrzej Przyłębski, Ambasador RP w Berlinie, zgodnie stwierdzili, że to właśnie samorzady z obu stron Odry budują mosty pomiędzy naszymi krajami. Bez nich porozumienia rządowe, traktaty, umowy byłyby tylko papierem.

VII. INFORMACJA, RELACJE ZEWNĘTRZNE

Ważnym zadaniem, które podjęliśmy w roku 2016, jest budowanie pozytywnego, wyrazistego wizerunku Związku, obecnej w mediach dobrej marki polskich miast, których mieszkańcy poprą nas w działaniach na rzecz rozwoju ich małych ojczyzn. W tym celu, wspólnie z miastami, opracowaliśmy strategię budowania relacji, na podstawie której Zarząd przyjął jesienią nową politykę informacyjną Związku, którą będziemy realizować razem z władzami miast, miejskimi mediami i innymi partnerami. Zakłada ona, że Związek to skuteczna ogólnopolska organizacja samorządowa, silna siłą miast, to znaczy integrująca miasta wokół wspólnych celów.

Wdrażanie nowej polityki informacyjnej podjęliśmy jesienią ubiegłego roku, a punktem przełomowym było uruchomienie w listopadzie **nowej strony internetowej** Związku, która została dobrze oceniona przez miasta i innych odbiorców. Prowadzone równocześnie inne działania spowodowały, że widoczność Związku w mediach, zwłaszcza ogólnopolskich, wyraźnie wzrosła.

Po zidentyfikowaniu swoich głównych grup docelowych, Związek w pierwszej kolejności prowadzi określone działania skierowane **do swoich miast członkowskich**, umacniając ich współpracę w ramach organizacji, dając tym samym potwierdzenie wymiernych korzyści, jakie miasta czerpią i mogą czerpać w ramach współpracy w ZMP. Budowanie wizerunku wewnętrznego oznacza wprowadzenie nowej jakości w zakresie mechanizmów funkcjonowania organizacji oraz spójną i zintegrowaną politykę komunikacyjną, zakładającą współtworzenie tego wizerunku przez miasta.

Zewnętrzne działania wizerunkowe są ukierunkowane na budowanie świadomości i znaczenia ZMP w grupach, które są adresatami głównego ustawowego zadania Związku – obrony interesów miast. Jest to **administracja rządowa i parlament**. Staramy się, by nasze działania były bardziej widoczne **w mediach**. Skuteczność tych starań zależy nie tylko od nas (media ogólnopolskie), ale także od samych miast, które są naturalnym partnerem dla mediów regionalnych i lokalnych.

Ważnym motywem zewnętrznych działań wizerunkowych jest **współpraca z partnerami** zewnętrznymi Związku, kooperacja z innymi organizacjami samorządowymi, budowanie dobrych relacji z instytucjami, które mają znaczenie dla rozwoju miast.

Narzędzia, jakie wykorzystujemy w realizacji polityki informacyjnej, są **dostosowane do naszych możliwości finansowych**, które są – jak wiadomo – dość ograniczone, zwłaszcza w okresie przejściowym z punktu widzenia realizacji projektów, w którym musimy posiłkować się kredytem. Gdybyśmy chcieli – jak postulują niektórzy nasi członkowie – przeprowadzić większe kampanie medialne, musielibyśmy pozyskać **dodatkowe środki finansowe**, spoza podstawowych źródeł finansowania Związku: składek członkowskich i dotacji na projekty.

Narzędzia te, uzupełnione odnowioną identyfikacją wizualną, obejmują aktualnie:

- nową stronę internetową – portal miejski, zawierający współredagowane przez miasta działy,
- internetowy miesięcznik *Samorząd Miejski*,
- internetowy newsletter,
- poszerzone, usystematyzowane relacje z mediami
- obecność w mediach społecznościowych,
- infografiki,
- zaproszenie miast do Związku.

Nowa **strona internetowa**, uruchomiona pilotażowo 1 października, została w pełni udostępniona w połowie listopada ub. roku. Statystyki w ciągu tych 6 tygodni są optymistyczne: 3.695 użytkowników, 24.072 odsłon (średni czas odwiedzin serwisu – 4 minuty, średnia liczba wyświetlonych stron – 4); 52% to nowi użytkownicy, a 48% – użytkownicy powracający. Obecnie, po spotkaniach regionalnych z rzecznikami prasowymi miast, poszerza się zakres **współredagowania** strony przez miasta. Wykorzystujemy też nowe, interaktywne funkcje portalu, zwłaszcza **ankietowanie** miast w ważnych sprawach bieżących.

W roku 2016 opublikowaliśmy 10 elektronicznych edycji **Samorządu Miejskiego**, który jest wysyłany wszystkim odbiorcom ujętym w naszej bazie teleadresowej. Obejmuje to około 160 stron treści o działalności Związku oraz o miastach, ponad 100 artykułów problemowych oraz relacji z wydarzeń i statutowych spotkań Związku, 10 wywiadów z władzami miast. Są informacje o ważniejszych wydarzeniach organizowanych przez miasta w ramach obchodów okrągłych rocznic uzyskania praw miejskich. Od stycznia 2017 roku nastąpiła zmiana szaty graficznej miesięcznika.

W 2016 roku wysłaliśmy do miast 223 edycje **newslettera**, w tym 17 wydań wysłanych w nowej szacie graficznej i po zweryfikowaniu baz odbiorców. W okresie od 15 listopada do 31 grudnia ub.r. efekty tych działań są następujące: 6815 unikalnych adresów mailowych z 14 grup adresowych; open rate – 14% – 23% (stosunek liczby otwartych wiadomości do liczby wysłanych maili), CTR – średni 4% (stosunek liczby unikalnych kliknięć do liczby wysłanych maili).

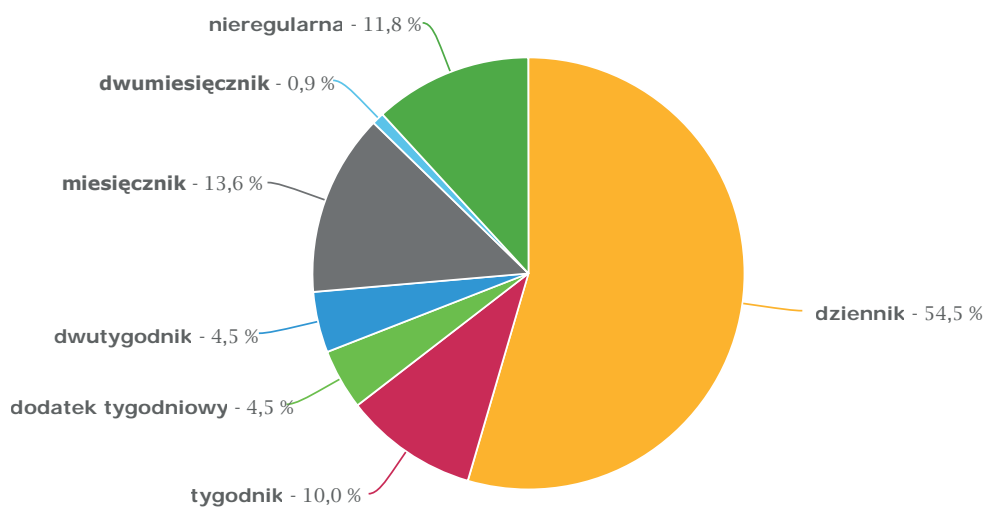
15 października uruchomiliśmy **oficjalny profil ZMP na portalu Facebook**. Codziennie komunikujemy tam o najważniejszych sprawach realizowanych przez Związek oraz promujemy miasta członkowskie poprzez prezentowanie tematów z życia miast. Efekty tych działań w okresie od 15 października do 31 grudnia 2016 r. są następujące: 74 opublikowane wpisy, 19.689 wyświetleń wpisów, 1.537 maksymalna liczba wyświetleń (post z 26.10.2016), 12 komentarzy, 381 polubień wpisów, 35 udostępnień, 379 fanów. Na profilu Związku opublikowaliśmy 51 grafik. W roku 2017 planujemy wykorzystać nasz profil do prowadzenia kampanii informacyjnych oraz rozwinąć go poprzez płatne posty sponzorowane.

Relacje z mediami zostały usystematyzowane i poszerzone poprzez intensyfikację działań komunikacyjnych, gradacje i selekcję informacji oraz łączenie funkcjonujących narzędzi z nowymi możliwościami i narzędziami. W efekcie Związek częściej występuje w tytułach, leadach informacji prasowych, a także inicjuje i prowokuje materiały prasowe.

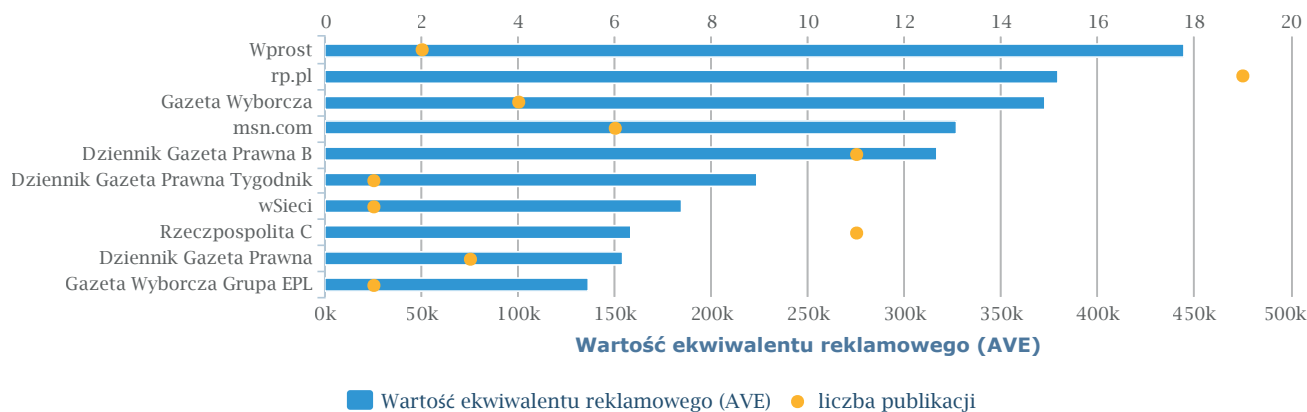
Efekty tych działań w okresie od 15 listopada do 31 grudnia 2016 r. są następujące:

- **837 informacji o Związku Miast Polskich** (401 na portalach, 221 na Facebooku, 110 w prasie, 85 na Twitterze, 12 na forum, 7 w telewizji, 4 video, 4 w radio);

- obecność w prasie obrazuje poniższy wykres:

- ekwiwalent reklamowy tej obecności (AVE) kształtuje się następująco:

Całkowita wartość AVE w okresie 15 listopada – 31 grudnia 2016 roku wyniosła **4 545 686 zł**. AVE – wskaźnik wyrażony w złotych, który obrazuje ilość pieniędzy, jaką należałoby wydać na reklamę w określonych mediach w określonych formatach.

Podajemy także organizowanie **wydarzeń o wydźwięku medialnym**. Najważniejszym z nich było **społeczne wystąpienie publiczne ustaw oświatowych**, które miało miejsce **12 grudnia w Warszawie**. Było ono transmitowane w internecie, m.in. na naszej stronie internetowej www.miasta.pl, na której śledziło relację 567 osób. W efekcie ukazały się 233 materiały prasowe o ZMP w dniach 12-18 grudnia 2016 r. Informacje o tym wydarzeniu były też udostępniane na portalu Facebook.

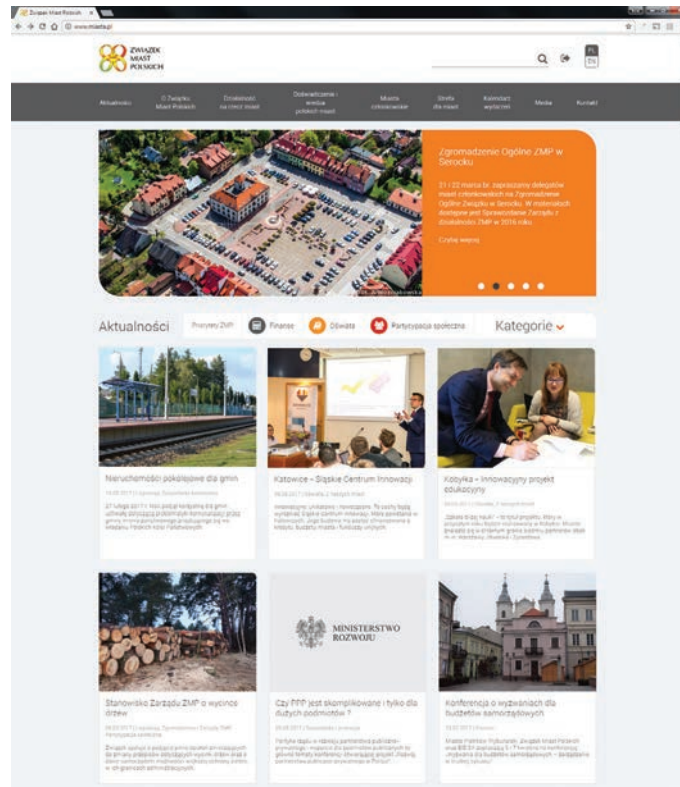
Intensyfikacji wymaga **współpraca z miastami**, które powinny stać się przekazywaczem najważniejszych informacji do mediów lokalnych i regionalnych. Z wykonywanego dla nas monitoringu mediów wynika bowiem, że 94,9 % informacji o podejmowanych przez nas problemach miast ukazało się w mediach ogólnopolskich, a **tylko 5.1 % – w regionalnych**.

Miasta na prośbę Związku rozpoczęły współpracę i rozpowszechnianie informacji o tematach prowadzonych na forum Związku na własnych stronach internetowych, jednak zakres tych działań powinien się poszerzyć (gazety i biuletyny informacyjne urzędów miast itp.).

Niektóre miasta, identyfikując się ze swoim Związkiem, zamieszczają również informacje o swym członkostwie w Związku (logo ZMP na stronie głównej miasta).

Strona główna serwisu informacyjnego www.miasta.pl

Przykłady komunikacji na portalu społecznościowym Facebook

